

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quinam actus requiratur in subjecto ad Irregularitatem ex delicto
incurrendam? Cap. IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

tis non fuerit, sed, quia hæc vox non usurpatur, utebantur autem alijs dicendi formulis, a æquivalentibus.

2. Si per futurum tempus sic dicatur: *Er- rit, fiet, evadet Irregularis, repellatur ab altari*, multo magis, si dicatur: *Sit Irregularis, repel- latur ab Ordine, &c. cat.*, inducitur b Irregu- laritas ipso facto. Ratio est, quia Irregularitas non pendet à futuro ministerio Judicis, undè illud futurum (fiet, erit, &c. cat) solum notat, deinceps te debere reputari Irregularem, non vero necessarium esse, ut præcedat Judicis sen- tentia. Non esse ita in Censuris, diximus in Tract. de Excommunicatione cap. 1.

3. Quod si, omnibus expensis, res dubia remanet, an scilicet verba significant induci, Irregularitatem, nec ne, cum hoc sit dubium juris, est judicandum, non infligi Irregulari- tatem, quia irregularitas debet esse expressa in iure, quæ expressio non adest, quando om- nibus perpenis res est dubia. Immo, etiam si adderetur in iure, quod *talis poena sit dispensa- tione delenda*, adhuc per hæc sola verba non tol- litur dubium, nam, ut notat Suar. e necessi- tas dispensationis potest cadere in alias poenas, quæ non sint Irregularitates.

CAPUT IV.

Quinam actus requiratur in subjecto ad Irregularitatem ex delicto in- currendam?

1. **D**ixi (ex delicto) nam ad Irregularita- tem ex defectu, nequaquam facit hæc præsens questio, quia illa Irregularitas incur- ritur sine peccato. Ad eam autem ex delicto, requiritur *Actus externus, Opere consummatius, Deliberatus, Peccaminosus, Cognitus in ratione poenæ*. Discurte per singula.

§. PRIMUS.

Actus debet esse externus.

1. **E**cclēsia sive nequit, d sive non vult unquam punire, seu judicare de actibus merè internis, multo minus vult, eos punire Irregularitate, quæ est gravissima poena

2. Actus tamen externus licet occul- tissimus capax e est Irregularitatis; statim

enim, ac actus in externum prodit, mani- festus ex se est, iudicioque Ecclesiæ sub- ditus.

Adde Tridentinum *Seff. 24. cap. 7. de Re- for.* dicens homicidam, etiam occultum, esse ab Altari repellendum.

3. Neque obstat, quod ex dictis sequere- tur, hominem, si velit dispensationem Irregu- laritatis, debere Prælato manifestare suum delictum occultum, ut is iudicet de dispen- sationis causa: non obstat, inquam, quia e- iusmodi manifestatio est voluntaria; potest enim Irregularis non petere dispensationem, si velit, suum impedimentum Superiori non declarare

4. Quod si contingat, aliquem abstinere non posse ab usu Ordinis verbi gratia à cele- branda Missa, nisi cum gravi infamia suum cri- men divulget, jam non cogetur, ex hoc capi- tate, desistere ab eius usu, dum periculum infamiae durat, ut docet Navar. a & Cordu- ba, b nosque infra e explicabimus cum communi sententia contra Valerium, d alio- que, & unive saliter eiu'smodi dispensationes debe- e, ita prudenter fieri à Superiore, ut non infametur peccator occultus; monentus om- nes; id enim ex regula generali de vitanda pro- ximi infamia, pro certo supponendum sem- per est.

§. SECUNDUS.

Opere consummatius.

1. **H**oc est, debet actus in ea specie, sub qua prohibetur esse perfectus.

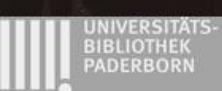
2. Hinc, qui mortem alicujus concepivit, qui eandem tentavit, qui vulnus, etiam lethale infixit, non fit Irregularis, si inors ex vi illius actionis secuta non sit, quamvis per mira- culum non sit secuta, quia poena hæc, seu onus Irregularitatis, cum odiosum sit, restringen- dum est ad opus integrè consummatum, quan- do aliter expressè non est in Jure dispositum. Ita communiter e Doctores.

§. TERTIUS.

Plenè deliberatus.

1. **I**n profecto: non enim tam gravi one- ri, seu poenæ, qualis est Irregularitas,

7 *Coninch. de Sacram. d. 18. duc. 2. Leand. de Irreg. multos ci- tans tra. d. 10. q. 5. & d. 27. q. 19. contra pau- cos dicentes non incur- ri ex occulto inter quos est Miranda forè appro- à Diana p. 11. r. 2. ref. 26. sed ex- ceptus (cer- tè immeri- id) à Bruno de Ferrul. Reg. Tr. 5. c. 4. prop. 1. a Navar. in man. c. 27. n. 239. b Cord. ca- su 41. n. 142 e Infra. c. 14. §. 3. n. 3. breviter. & latus. Supra de excommu- nic. c. 2. d Valer. in diff. utrius que fori V. Irregul. diff. 8. e Suar. l. e. se. 3. n. 13. Farin. in frag. V. Ir- reg. n. 427. Vgol. de Ir- reg. c. 5. 7. Hurt. de Irreg. diff. 1. diff. 2. n. 6*

est subijciendus homo, nisi ob actum humanum, & perfectè voluntarium.

2. Hinc infans, dormiens, amens, seu furiosus, ebrius, & cæc. si occidat, vel rebaptizetur tempore carentiæ rationis, non sicut Irregulares? undè, nec b ulla indigent dispensatione, quando postea usum rationis resument. Porro ex hac certa doctrina duæ emergunt sequentes quæstiuncule,

a Clem.
Vnd. de Homic.
Suar.
l. c.

b Gib. al.
Irreg. c. 4.
q. 2. n. 15.

PRIMA QUÆSTIO.

Dormiens, vel ebrius assuetus occidere.

3. **S**I quis tempore somni, vel ebrietatis, vel furoris, solitus occidere, bibat, vel comedat ea, ex quibus scit, ira affici, ut hominem in eiusmodi tempore occidat, est ne irregularis? Videtur enim non esse, quia hæc occisio, licet denominetur deliberata ab actu advertentiæ præcedente ipsam occisionem, in se ipsa tamen non est formaliter libera, quia actu fit, dum homo inops est rationis.

4. Respondeo, sub necessaria distinctione. Si is non prævidit occisionem futuram, quod esse non raro potuit, quia non erat assuetus eo tempore somni, vel ebrietatis, occidere, non erit Irregularis, etiam si per gravem culpam se v. g. inebriaverit, vel cubitum ierit cum intentione occidendi suo tempore inimicum. Manifesta est ratio, quia sic occisionis actus nulla ex parte est deliberatus, & voluntarius.

5. At, si is prævidit, quia v. gr. erat assuetus eo tempore occidere, & non opposuit sufficientem diligentiam, ne occideret, claudendo v. g. januam domus, adhibitis custodibus, &c. multo magis, si data opera, ut hominem occidat, bibat, vel comedat, somno se dedat, erit Irregularis. Ratio est, quia tunc adest causa culpabilis occisionis, cui culpæ semper annectitur à Jure Irregularitas, si ve ea culpa fuerit ante ipsam occisionem, undè occisio sic denominativè libera, si ve culpa fuerit in ipsa occisione, undè occisio sit libera formaliter, Patet, quia, secus, non esses Irregularis, si post propinatum tuo inimico venenum, vel post inflictum vulnus, ex quibus is post dies mortuus est, tu interim, antè inimici mortem, resipueris à peccato, & involuntaria omnino actu tibi sit eiusmodi mors. Sufficit ergo, ad incur-

rendam Irregularitatem, occisionem esse denominativè liberam, nempe ex causa, antecedenter liberè data, ut communiter docent Doctores.

6. Confirmatur Primo, quia, dum Sacri Canonones homicidam voluntarium depellunt ab altari, non distinguunt de voluntario in se, & in causa. Cum igitur Voluntarium in causa sit in omni proprietate Voluntarium, non possumus trahere Canones, quasi ij loquantur solum de Voluntario in se. Instar omnium sit *Cap. de Catero. De Homicidio*, quod solum Voluntarium in causa sufficere, dicit, ad incurendam Irregularitatem.

De Catero (inquit) *novèrii*, quod *Diaconus*, qui homicidio causam dedisse videtur, non ad Sacerdotium promovendus.

7. Confirmatur Secundo, quia, qui eligit medium. Canem, v. gr. Ursum, Leonem ad occidendum inimicum, vel, qui prævidet per illud medium esse inimicum occidendum, secuta occisione, sit Irregularis. At, qui se inebriat, ut occidat, ut, & qui sine eiusmodi intentione, prævidet tamen occisionem, voluntariè eligit, vel admittit se ipsum in illo amentitiæ statu tanquam medium, & instrumentum occisionis, ergo, &c.

8. P. Maternus & Prates nostræ Societatis Theologus magnæ litteraturæ in opere de Irregularitate, quod in publicam lucem morte præventus effere non potuit, exemplaria omnibus numeris absoluta in Bibliotheca nostræ Domus Professæ, nostrique Collegii hic Panormi servantur, putat, probabilius esse (licet fateatur, præcedentem sententiam esse probabilem) quod eiusmodi assuetus occidere in ebrietate, somno, vel furore, etiam si prævidet occisionem, nec diligentiam, ne ea sequeretur, apposuerit, non fore irregularem, quamvis se ipsa sequatur occisio. Hanc sententiam, quam nullo Auctore citato, assert, pluribus probare contendit, probationisque summa fideliter collecta hujusmodi est. Quoties aliquis aliquid agens liberatur in Jure ab Irregularitate ob aliquam circumstantiam, toties, illa circumstantia interveniente, Irregularitas non incurritur, ut accidit in occidente ob sui defensionem cum moderamine inculpatae tutelæ, & in accusante Reum mortis cum legitima protestatione Canonica: Sed in Jure e liberatur ab Irregularitate, qui in circumstantia somni, vel ebrietatis, vel furoris aliquem occidit. Er-

go semper, hac circumstantia interveniente, liberabitur. Subsumit: At in casibus, de quibus nostra præfens est disputatio, is, qui occidit, quamvis voluntarie in causa, occidit tamen in circumstantia somni, ebrietatis, vel furoris; ergo etiam in his casibus ab Irregularitate liberabitur.

9. Profecto debilis adeo videtur mihi hæc ratio, ut non audeam ejusmodi sententiam probabilitatis nomine decorare. Falsa enim est prædicti argumenti Minor; Nam Pontifex in illa Clementina, ideo immunes ab Irregularitate pronuntiat dormientes, infantes, furiosos, (quibus adde, propter identitatem rationis, ebrios, licet hi in Textu non exprimantur) quia ii supponuntur ex nulla libertate, ne in causa quidem homicidium committere. Ratio ergo, cur prædicti liberentur ab Irregularitate, non est ipsa actualis carentia rationis dumtaxat, quam carentiam affert materialis somnus, vel ebrietas, sic enim liberaretur propinans venenum, vel lethaliter vulnerans, ut modo diximus, sed est carentia rationis cum nulla voluntate, nec antecedenti, nec præfenti occidendi. Audi Glossam citatæ Clementinæ *Furiosus* sic dicentem: Furiosus, si vè continuo furore laboret, sive per intervalla, quamdiu furit, pati potest injuriam, sed non facere, & quod per eum fit, habetur perinde, ac si casu aliquo accidisset, sine facto personæ, unde, si damnum dat, non tenetur. *Aquila*, sed est perinde, ac si quadrupes fecisset, vel tegula cecidisset, & idem dicitur de infante, &c. Nota illud (sine facto personæ) & illud (perinde, ac quadrupes, vel tegula) At in casu nostro adest factum personæ, quo antecedenter prævidit, & non cavet occisionem.

10. Confirmatur ex ipso Textu, qui sic habet: *Si furiosus, aut infans, seu dormiens, hominem mutilat, vel occidat, nullam ex hoc Irregularitatem incurrit. Et idem de illo censemus, qui mortem aliter vitare non valens suum occidit, vel mutilat invasorem.*

Nota illud (ex hoc) quasi dicat, non autem ex alio capite antecedenti per quod illa causa libera actionis fuit.

Ad illud exemplum de occidente alium ob sui defensionem, dico, falsum assumi: non enim semper is liberatur ab Irregularitate, nam, si excedit limites moderaminis suæ tutelæ, & sic occidat, erit Irregularis, ut infra *a* ex omnium sententia dicitur latius, ergo falsum est semper in circumstantia suæ defensionis, hominem

Tamburinus de Sacramento.

liberari ab Irregularitate, si aliquem occidat.

SECUNDA QUÆSTIO.

Impubes occidens, an incurrat Irregularitatem?

11. **I**n opusc. de Communionem sententiam a negantem, tanquam probabiliorem amplexus sum, nec video, cur in eadem persistere non valeam, quam etiam sequuntur multi, b qui universaliter docent, pueros impuberes, quamvis usu rationis pollentes, si ve septennio majores, si ve minores, nulla Censura, nullisque pœnis affici ab Ecclesia (excipiunt aliqui ex his excommunicationem ob percussionem Clerici) At Irregularitas ex delicto, de qua hic agimus, pœna sine dubio est. Eandem etiam sententiam sequuntur alii, c qui signate ejusmodi pueros excludunt ab ipsamet Irregularitate.

TERTIA QUÆSTIO.

Occidens ex Metu.

12. **A**N, si quis occidat injuste aliquem coactus ab alio metu cadente in constantem virum incurrat in Irregularitatem, Dixi per aliam occasionem, supra, non incurrere, dicitur vero, si metus est levis mali. Si quis iuste occidat simili metu coactus, dicam infra. e

§. IV.

Peccaminosus.

1. **Q**uæritur, an ad iacurendam Irregularitatem ex delicto, satis sit peccatum veniale, an omnino requiratur mortale? Mortale semper esse necessarium, affirmant plerique, pauci tamen negant, dicentes, satis esse veniale.

2 Ratio horum negantium fess, quia Ecclesia sæpe in Sacris Textibus mox num. 5. afferendis judicavit, fuisse incursum Irregularitatem ex delicto ob leuem culpam, quod certe signum est manifestum, ipsam de facto sic statuisse.

3. Confirmatur, nam excommunicatio minor inducitur per peccatum veniale, puta per commercium civile cum excommunicato majori, & tamen gravis est pœna, cum prohibeat Fidelem à participatione passiva Sacramento-

D

III.

a In opusc. de Communionem c. 4. §. 2. n. 13. b S. V. c. f. nu. 2. Fag. præcep. Ecc. 2. l. 1. c. 3. n. 14. Sotus cit. à Naldo V. Annuum duodecim. Val. T. 4. d. 7. §. 9. p. 4. Castrop. T. 1. tr. 3. d. 1. p. 24. §. 2. n. 9. lo. Sanc. d. 26. n. 18. Diana locis mox citat. c. lo. Sanc. l. c. Castrop. c. 1. tr. 3. d. 1. p. 24. §. 2. n. 9. Diana p. 3. tr. 6. ref. 88. §. p. 11. tr. 2. ref. 36 d. Supra tr. 1. de excom. mun. c. 2. §. 1. n. 7. c. Infra c. 15. §. 12. n. 15. f. Sylv. V. Ebrietas q. 2. Armilla V. Irreg. n. 14. Cord. l. 2. q. 26. Mol. de ltu. str. T. 4. str. 3. d. 77. à n. 2. vocant hanc communem sent. sed quo iure, nescio. Caet. 2. 2. q. 64. art. 8. & in sum.

V. Irregul.
Meg. apud
Dianā p. 2.
17. 16. r. 18.
a Suar. de
Cens. d. 40.
sec. 5. à nu.
17. Avil. de
Cens. p. 7. d.
2. dub. 3.
concl. 3. &
diff. 6. sec. 1.
dub. 11. cō.
clv. 2. & 3.
Vasq. p. 2.
d. 1. c. 5.
Filliuc. tr.
20. c. 3. n.
38. Bonac.
de Cens. d.
7. q. 1. p. 3.
n. 1. Conine
de Cens. d.
18. dub. 4.
n. 27. Dian
p. 2. tr. 16. r.
18. G. Hur.
de irreg. d. 1
diff. 2. n. 8.
Castropal.
de Cens. d.
6. p. 12. §. 4.
n. 2. G. bal.
4. q. 2. n. 5.
b Glossa in
l. ensi si par
tes ff. de leg.
& l. Divi
in Ad. l.
marq. ff. de
Iure Patr.
c. C. Tua
nos. De ho
mic. C. con
ginebatur
eodem C.
Si quis non
oratus. 15.
q. 1. C. Cle
ric. dist. 50.
d. Al. C.
significast.
2. de homis.

rum, Ergo pari modo induci potest Irregularitas, quamvis ea item gravis poena sit.

4. Ratio affirmantium, a semper de facto requin culpam mortalem, est.

Primo, quia gravissima poena non infligitur nisi ob proportionatam culpam. At Irregularitas gravissima poena est, ut omnes concedunt & ut patet ex effectibus gravissimis, quos ipsa parit, quosq; nos fusè mox explicabimus.

Secundo, culpa levis, sive ob parvitatē materiae sive ob subreptionem, seu inadvertentiam, non est absolute, & consummatè delictū; ut supra §. 2. vidimus, actum ob quem incurritur Irregularitas, debere esse perfectum, & consummatum in eo genere, quo prohibetur.

Tertio, quia constans est in iure regula, ut quoties dispositio continens poenam Irregularitatis, ita sit probabilis, ut etiam opposita probabilis sit, non incurritur (habet id, quod rectè Gioffa b) Irregularitas, quia tunc expressa in iure censenda non est, At quis inficiabitur, sententiam hanc esse probabilem, positus ejus jam allatis fundamentis, & tot Doctoribus eam sequentibus, qui mordicus contendunt in iure non esse expressam Irregularitatis poenam, si solum praecedat culpa levis?

Ex his sententiis hæc posterior longè videtur esse probabilior.

5. Ad sententiæ prioris rationem facile responderi potest, in casibus illorum Textuum, Pontificem collegisse pro foro externo, (in quo dispensabat) adfuisse culpam gravem, quia ex præsumptionibus, & circumstantiis concurrentibus illa tunc colligebatur.

6. Ad confirmationem ductam ab excommunicatione Minori, multo facilius responderi potest, nam cum hæc facile absolvi à quolibet Sacerdote simplici valeat, non estimatur, nec certè est adeo gravis, perinde est Irregularitas, quæ ex se est perpetua, privatque Ordinibus, eorumque usu, Beneficiis, &c.

7. Ex dictis, Primo, colligit Abbas, d si quispiam in sui defensionem occidendo aggressorem, moderamen excessit, eum non vitaturum Irregularitatem, si id ex proposito fecit, secus, si ita ex calore iracundiae, ut indeliberatè se cerit, Merito hæc dixit Abbas, quia in Sacro Textu nonnisi lata, ac studiola, id est peccaminosa mortaliter negligentia dicitur causa Irregularitatis.

Addit insuper idem Abbas, ad Irregularitatem pro foro conscientiae, satis quidem esse cul-

pam laram (intellige mortalem) at pro foro contentioso, requiri item dolum.

8. Colligit secundo Hurtadus, ex communi doctrina defectum plenæ advertentiae circa Jus vel circa factum, ignorantiam, & similia, quoties actum eximunt à peccato mortali, eximere quoque in conscientia ob Irregularitate ex delicto, quicquid sit de foro externo, cui sufficit culpa juridica, id est per externas probationes præsumpta.

9. Colligit Tertio Henriquez, b quando Judex, probata secundum præsumptiones culpa juridica mortali, declarat, aliquem incurrisse in Irregularitatem, si Reo constet, culpam fuisse venialem, nec esse Irregularitatem, nec indigere dispensatione. Quare circa scandalum, gerere se possit, ut ab omni Irregularitate immunem.

10. Circa prædicta, puta, qualis culpa requiratur, ad incurrendam Irregularitatem, multa dicenda sunt Infra cap. 15. quæ omnino sunt legendenda.

§. V.

Ut incurratur Irregularitas ex delicto, actus debet esse cognitus in ratione malitiae, & in ratione poenae, quibus prohibetur.

1. Titius, Primo, nescit, vel non advertit, id est sine culpa, hunc actum, cuius Ecclesiæ præscripto Irregularitas inhæret, esse peccatum. Secundo, scit quidem, esse peccatum, id est mortale contra Jus divinum, vel contra Jus naturale, nescit tamen inculpate, esse contra Ecclesiæ peculiare præceptum, Scit v. gr. hæresim, homicidium, Rebaptisimum esse peccatum sive contra Divinum, sive contra præceptum naturale, sed ignorat, esse contra humanam Ecclesiæ præceptum. Tertio, denique, quamvis noscat, actum, quem facit, esse peccatum, & esse contra Jus Divinum, vel naturale, vel contra prohibitionem Ecclesiæ, nescit tamen sine culpa, prohibitionem huic Ecclesiæ esse annexam poenam Irregularitatis.

Queritur ergo, an semper in prædictis tribus casibus incurratur Irregularitas, si actus ejusmodi prohibitus fiat à Titio?

2. Et quidem in primo casu Titium non incurtere, jam patet ex dictis, quia ad Irregularitatem prærequiritur culpa, &c.

3. In secundo casu, est probabile, non incurtere, sed est item probabile, d incurtere. Ratio prioris probabilitatis est, quia Ecclesiæ censetur pon-

c. C. quæ
tuo de iu
ni. & r
miff.
f. d. b. C.
quodum
de ius. &
remiff. n. 2.
a G. Hur.
d. de ir
reg. d. 3.
n. 27.
b Henric.
l. 14. cap. 15.
num. 2.
Avila de
Cens. p. 7. d.
2. d. 3. con.
3. & diff. 6.
d. 11. con.
cluf. 3. Pra
positus 3. p.
9. de Irre
gul. dub. 2.
num. 6.
c. 10. Prop.
3. p. 1. de
Irreg. d. 3.
n. 9. Conin
d. 18. d. 4.
Sanchez. li.
9. matr. d.
22. n. 17.
Castro. d. 2.
de Cens. p. 6.
aliqui Ap.
Dianam p.
4. tr. 2. re
sol. 83.
d. Suar. de
Cens. d. 40.
se. 5. n. 10.
G. Hur. de
Irreg. d. 3.
n. 10. Sanch.
l. c. probab.
id est de
con. l. d. m.
d. m. Cens.
l. c. n. 3.
ponc-

ponere, pœnam Irregularitatis solum non obediens suis legi, quam, si quis nesciat, non est ei inobediens. Ratio posterioris est, quia Ecclesia movetur ab indecentia mortali ipsius actus, cui adnectitur Irregularitas: Si ergo quis indecentiam actus jam agnoscat, unde mortaliter peccet contra Legem Divinam, vel naturalem, sanè ad se trahet Irregularitatem ejusmodi actui adhærescentem.

4. Dices. Cur Ecclesia arcere per Irregularitatem voluit Ministrum Justitiæ (ut omnes infra docebimus) iuste occidentem Reos, etiam si Minister non peccet: imo etiam si nesciat hanc Ecclesiæ dispositionem, non vero in priore probabilitate voluit arcere hominem, qui alium occidit iniuste, quando is ejusdem Ecclesiæ prohibitionem ignorat.

Respondeo: Rationem puto esse hanc, quia Ministri ex officio, veluti habitualiter, deficiunt à lenitate Christi, parati ex vi sui officii ad occidendum: et ille occidens iniuste cum ignorantia prædicta, cum non occidat ex officio non deficit habitualiter à lenitate Christi: Vide infra cap. 15. paragr. 13. num. 15. ubi quid simile dicam.

Jam de tertio casu remanet difficultas, de qua sunt sequentes sententiæ.

5. Prima docet ab ignorante sine culpa Irregularitatem, nunquam illam incurri, una excepta, quæ est ex Homicidio voluntario.

Præcipua hujus primæ sententiæ Ratio est, quia; ut alibi dixi, ad omnem pœnam extraordinariam, qualis certe est Irregularitas, requiritur consensus in illam, qui in ignorante esse non potest, &c. recole locum.

6. Neque obstat, Irregularitatem esse non solum pœnam, sed etiam impedimentum, quo, quis impeditur, ne ad altare accedat, impedimentum autem contrahi solere, etiam ab nesciente illud, ut patet in impedimentis Matrimonium dirimentibus. Non obstat inquam, quia Irregularitas est impedimentum quidem, sed non nisi adnexum peccato inobedientiæ, & tanquã pœnam extraordinariam eidem peccato ab Ecclesia conjunctam, id quod non est in dictis Matrimonii impedimentis, in quibus solum habetur ratio ejus, quod de facto est, v.g. consanguinitatis, Affinitatis, &c. præscindendo ab eo, quod sit pœna, vel non pœna, &c.

7. Excipit tamen, hæc sententiâ Homicidium iniustum, qui enim hoc committit, erit Irregularis, etiam si nesciat, huic delicto Irregularitatem esse connexam.

Ratio autem hujus Exceptionis non est, ut aliqui cum Merolla putant, quia in Irregularitate contracta ex Homicidio iniusto est imbibita Irregularitas ex defectu lenitatis, sicut est, inquam, ut planius explicabimus mox à n. 14. sed est usus, & consuetudo Ecclesiæ, & sensus per tot annos Fidelium, cum, & Pontifex peculiari rigore homicidam prædictum arceat ab altari, difficultiisque illi dispenset, & Fideles, nisi expressè ejusmodi dispensationem à Pontifice obtineant, non acquiescunt.

8. Adde inconveniens, quia nimis multi cum Ecclesiæ scandalo essent immunes ab hac Irregularitate, quam vis etiam plures occiderint, siquidem per quam pauci sciunt homicidio, ex vi Juris, Irregularitatem adhærere; quod certe scandalum non est adeo notabile in Irregularitatibus ex delictis aliis.

9. Secunda sententiâ docet, ab ejusmodi ignorantia Irregularitatem, semper à illam incurri, nulla excepta. Ratio potior hujus sententiæ est, quia Irregularitas ex delicto, non solum est pœna, sed etiam est indecentia, & impedimentum Canonicum, quo, qui est affectus, non potest licitè ordines suscipere, vel exercere: Impedimentum autem incurritur, etiam si illud nesciatur, ut patet in impedimento dirimente orto ex consanguinitate per copulam fornicariam, ante contractum Matrimonium. Licet enim illud constitutum fuerit in pœnam delicti fornicationis cum consanguinea Sponsæ in primo, vel secundo gradu, tamen est etiam indecentia, atque adeo impedimentum ex se perpetuum, incurriturque etiam si Sponsus ignoraverit, illam esse consanguineam suæ Sponsæ, vel illi delicto ejusmodi pœnam ab Ecclesia fuisse connexam.

Adde, nimis multos sic excusari ab Irregularitatibus ex delicto, quia nimis multi illas ignorant.

10. Tertia sententiâ docet ab ignorante Irregularitatem, nunquam illam incurri, nulla proferri excepta, Ratio est, quia non est maior ratio de una, quam de alia. Cû ergo probabile existimetur, ut probant rationes primæ sententiæ, non incurri cæteras alias ab ignorante illas, probabile etiam erit non incurri Irregularitatem ex homicidio, quæ in illa prima sententiâ erat excepta; atque adeo erit probabile, nullam incurri.

11. Adde, hanc esse pœnam extraordinariam, etiam loquendo de Irregularitate ex homicidio iniusto, ergo, cum pœna extraordinaria

D 2

a Merolla
T. 1. l. c. n. 5.
Sanc. l. c.

b Suar, d.
Conf. d. 4.
sa. 5. n. 9
Avila de
Conf. p. 7. d.
2. dub. 4.
10. Prop. de
Irreg. d. 2.
n. 10. G.
Hurt. de
Irreg. d. 1.
diff. 8. n. 18.
Bonac. de
Conf. d. 7.
q. 1. p. 2. n. 4.
c. Leandr.
17. de Ir-
reg. d. 4. q.
6. Cum a-
liis. Castr.
T. 1. r. 4. d.
1. p. 17. n. 6.
c. clariss.
d. 6. de cef.
p. 6. n. 3. A-
lio. citans
Taner. p. 2.
tr. 5. q. mor.
2. salic. post
factu post-
quam ali-
quis bona
fide sic or-
dina-

a *Libri in Decal. c. 2. §. 10. n. 12.*

b *Castrop. d. disp. 6. de Cen. p. 6. n. 3.*

nunquam incuratur ab ignorante illam, ut eadem prima sententia docet, nos alibi a sustinimus, neque hæc incurretur.

12. Ad præcipua argumenta, quæ adversus hanc tertiam sententiam afferri solent sic respondet Castropalaus. *b Non est inconueniens, quod multi ab hac poena in foro conscientia excusentur, sicuti excusantur à censuris, cum in eo foro adversus legem Ecclesiasticam complete non delinquant, ignorando poenam extraordinariam, sub qua lex lata est. Neque item est inconueniens, quod iudex ignorans suo facto Irregularitatem adnecti, cum contrahat, non tamen eam contrahat homicidia ignorans Irregularitatem suo delicto adnecti, quia Irregularitas iudicis, non in poenam, sed ob leuentiam posita est: ac homicida, tum ob leuentiam, tum in poenam delicti (sive copulative) Irregularitas inducitur, quæ Irregularitas grauior est, & difficilior dispensationi, ac proinde non est mirum, ut cognitionem legi eam indicentia exposulet.*

13. Ex his tribus sententiis prima, & secunda probabiles sunt. Tertiam ægre in praxim deducere, an autem sit probabilis, alii statuunt.

14. Sed iam superest explicare distinctus, cur numero septimo noluerim admittere contra Merollam, in Homicidio iniusto esse imbibitam Irregularitatem ex defectu lenitatis, atque adeo noluerim admittere, de hac peti solere, & debere dispensationem, quando quis ignorans, homicidio esse adnexam poenam Irregularitatis, aliquem interfecit?

15. Respondeo, rationes inter cæteras, has esse posse. Primo, quia id contra praxim est, cum petentis dispensationem; tum illam concedentis, nunquam enim peti, vel concedi solet dispensatio homicidii iniusti, nisi sub forma Irregularitatis ex delicto. Et patet, quia Irregularitatem ex defectu, alii à summo Pontifice, si e aliquorum sententia vera est, possunt dispensare, at hæc orta ex Homicidio iniusto semper petitur, & conceditur à summo Pontifice.

16. Secundo, quia petens hanc dispensationem ab eodem ipso Pontifice, satis esset; si exponeret, se esse Irregularitatem ex defectu lenitatis quia iam Merolla dicit, in casu ignorantie hanc solam incurri, non vero illam ex delicto: quod certe nullus, satis esse concedet.

17. Tertio, quia eiusmodi ignorans saltem haberet hoc notabile commodum, ut posset petere dispensationem suæ Irregularitatis, quæ solum est ex defectu, ab aliis, quam à Pontifice,

si, ut diximus, alii hanc Irregularitatem dispensare valent.

18. Quarto, quia, si vera esset hæc Merolla doctrina, is, qui cum scientia Irregularitatis aliquem occidit iniuste, in duas Irregularitates incurret, alteram ex delicto, alteram ex defectu, & quidem separabiles, quia, quando non adest dicta scientia, sola remanet illa ex defectu: at Doctores unam agnoscunt, licet grauiorem, ut modo numero 12. dixit Castropalaus.

19. Quinto denique, Hodie, ut infra a videbimus, probabilissimum est, Irregularitatem ex defectu lenitatis non incurri, nisi à Ministris Iustitiæ, & à Militibus in bello iusto; Ergo non incurritur ab iniuste occidente: si ergo is ignorans, effugit (Merollafatente) Irregularitatem ex delicto, nullo modo ex hac probabilissima sententia subicietur Irregularitati ex defectu lenitatis, quia is non occidit, ut Minister Iustitiæ, vel, ut Miles, &c.

CAPUT V.

§. UNICUS.

Non dubia debet esse in Irregularitatem incurso.

1. RECOLE Primo, dubium vel posse esse circa factum, vel circa Jus Dubitas v.g. an occideris habes dubium facti, quamvis certus sis, occisioni de Jure annexam esse Irregularitatem. Dubitas, an amputans alicui mamillam evadas Irregularis? habes dubium Juris, licet certus sis, te mamillam alicui mutilasse.

2. RECOLE Secundo. Dubium aliud esse negativum, aliud positivum. Si enim intellectus sit omnino anceps, nullamque rationem, saltem probabilem, habeat, per quam inclinet ad aliquam partem, dicitur dubium, & quidem negativum. Si vero rationem aliquam alicujus momenti habeat, per quam assentiatur alicui parti, dicitur probabilitas, & ab aliquibus vocatur, sed certe improprè, dubium positivum. Si denique adsint rationes alicujus ponderis pro utraque parte, utraque erit probabilis, ut fuse explicuimus l. i. in Decal. c. 1. §. 1.

3. His in memoriam redactis, quaestio percellbris est, An dubium negativum de Irregularitate, siue circa Jus, siue circa factum, inducat Irregularitatem, nam quid dicendum sit in dubio possi-

c *Multi a qua Pasg Cen. 3. q. 2. 20.*